

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی

گروه هنر

مصوب پانصد و پنجاهمین جلسه شورای گسترش آموزش عالی

مورخ ۱۳۸۴/۴/۴

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی

گروه: هنر

رشته: هنر اسلامی

کمیته تخصصی:

دوره: کارشناسی ارشد

گرایش:

کد رشته:

شورای گسترش آموزش عالی در پانصد و پنجاهمین جلسه مورخ ۱۳۸۴/۴/۴ براساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته هنر اسلامی که توسط گروه هنر تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می‌دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم‌الاجرا است.
الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و براساس قوانین تأسیس می‌شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می‌باشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۸۴/۴/۴ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم‌الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می‌شود.

رأی صادره بانصد و پنجاهمین جلسه شورای گسترش آموزش عالی

مورخ ۱۳۸۴/۴/۴

در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی

- (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی که از طرف گروه هنر پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- (۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رأی صادره بانصد و پنجاهمین جلسه شورای گسترش آموزش عالی مورخ ۱۳۸۴/۴/۴ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر جعفر توفیقی

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

دکتر سعدان زکائی

دبیر شورای گسترش آموزش عالی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	* فصل اول - مشخصات کلی برنامه
۴	مقدمه
۴	تعریف، هدف و ضرورت
۵	نقش و توانایی
۵	طول دوره و شکل نظام درسی
۵	شرایط ورود
	* فصل دوم - جداول برنامه‌های درسی
۷	جدول شماره (۱) دروس پیش‌نیاز کارشناسی ارشد هنر اسلامی
۷	جدول شماره (۲) دروس اصلی کارشناسی ارشد هنر اسلامی
	جدول شماره (۳) دروس تخصصی کارشناسی ارشد هنر اسلامی
۸	با گرایش سفال و سرامیک
	جدول شماره (۴) دروس تخصصی کارشناسی ارشد هنر اسلامی
۸	با گرایش هنر و صنایع چوبی
	جدول شماره (۵) دروس تخصصی کارشناسی ارشد هنر اسلامی
۹	با گرایش نگارگری
	جدول شماره (۶) دروس تخصصی کارشناسی ارشد هنر اسلامی
۹	با گرایش هنر و صنایع فلزی
۱۰	جدول شماره (۷) دروس اختیاری کارشناسی ارشد هنر اسلامی
	* فصل سوم - سرفصل دروس

فصل اول
مشخصات کلی برنامه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی

مقدمه:

هنر ایران در دوره اسلامی به دلیل ویژگی‌های خاص خود، ارزش و اعتبار بسیار زیادی را در عرصه فرهنگی و تمدن اسلامی به خود معطوف کرده است. مواردی از قبیل حضور همه‌جانبه آن در جامعه اسلامی و مردمی بودن آن، ارزش‌های محتوایی و شاخصه‌های زیباشناسی آن و... باعث شده است تا بسیاری از مستشرقین در این زمینه تحقیق و تفحص وسیعی انجام دهند. متأسفانه در آموزش‌های آکادمیک ایران تاکنون تلاشی در جهت راه‌اندازی این رشته انجام نگرفته است. بسیاری از کشورهای جهان اسلام که سهم کمتری در شکل‌گیری هنر اسلامی داشته‌اند از مدت‌ها پیش در سطح دکترای تخصصی به آموزش این هنر در دانشگاه‌های معتبر خود پرداخته‌اند. ناگفته نماند دانشگاه‌های معتبر غربی از قبیل آکسفورد، کمبریج، نیویورک و... هم‌اکنون در سطوح بالا به تدریس و پژوهش هنرهای اسلامی مشغول هستند.

راه‌اندازی رشته کارشناسی ارشد هنر اسلامی با توجه به این حقیقت است که هنر اسلامی متأثر از جهان‌بینی اسلامی می‌باشد و هنرمند مسلمان در این اثر هنری، مهارت فنی را با معرفت دینی در می‌آمیزد. کار هنری او علاوه بر ایجاد تفاهم و تعامل در صورت و معنا، به نیازهای مادی و روحی انسان هم توجه دارد، این مقوله می‌تواند از اهم برنامه‌های گروه هنر آموزش عالی باشد. مطمئناً راه‌اندازی این رشته در جهت هویت بخشیدن به فرهنگ و هنر جامعه اسلامی بسیار راهگشا خواهد بود.

طراحی دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی براساس چهار گرایش در شاخه‌های مختلف سفال و سرامیک - هنر و صنایع چوبی - نگارگری - هنر و صنایع فلزی انجام یافته است. دانشجویان براساس علاقمندی یکی از گرایش‌ها را انتخاب و ضمن گذراندن واحدهای نظری موردنیاز تبحر و مهارت لازم را در یکی از رشته‌های هنر اسلامی به دست خواهد آورد.

تعریف، هدف و ضرورت:

دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی یکی از دوره‌های آموزش عالی است که هدف و ضرورت آن به قرار زیر است:

- ۱- معرفی و شناسایی ویژگی‌های هنر اسلامی و آشنا شدن اقشار مختلف جامعه با میراث و هویت فرهنگی و هنری خویش؛
- ۲- تلاش برای شناخت ارزش‌های هنر اسلامی با توجه به نیازها و امکانات روز و خواسته‌های آینده؛
- ۳- کوشش در جهت نوآوری‌ها، در زمینه هنر اسلامی ایران مطابق با امکانات موجود و شرایط زمانی.

نقش و توانایی:

- ۱- تربیت کارشناسان ارشد آگاه و محقق جهت دست‌یابی به جنبه‌های عملی و نظری رشته‌های مختلف هنر اسلامی؛
- ۲- احیاء و کاربرد هنر اسلامی مطابق با شرایط خاص جامعه در کلیه سطوح آن؛
- ۳- ایجاد شرایط مناسب برای تحقق رشد و خلاقیت هنر اسلامی؛
- ۴- توسعه شاخه‌های مختلف هنر اسلامی جهت ایجاد شغل در حوزه هنرهای کاربردی و عرضه آثار هنری ایران در بازارهای جهانی و ایجاد شغل در تولید آثار اصیل هنر اسلامی؛
- ۵- جلوگیری از انحطاط میراث هنری بجای مانده و حفظ آنها به عنوان مظاهر هنر اسلامی؛
- ۶- تلاش در جهت شناخت شاخصه‌ها و ارزش‌های جاودانه هنر اسلامی و بکارگیری آنها جهت هویت بخشیدن به جامعه اسلامی امروز از طریق ایجاد فضای اسلامی همانند آرایش شهری، طراحی لباس و... به عنوان مظاهر تمدن اسلامی در یک جامعه اسلامی.

طول دوره و شکل نظام درسی:

طول متوسط دوره کارشناسی ارشد هنر اسلامی ۲ سال و یا ۴ نیمسال تحصیلی است.

تعداد واحدهای درسی این دوره ۳۲ واحد به شرح زیر می‌باشد:

۱۸ واحد	- دروس اصلی و تخصصی
۸ واحد	- دروس اختیاری
۶ واحد	پایان‌نامه

جمع ۳۲ واحد

شرایط ورود:

تمامی دارندگان کارشناسی رشته‌های هنری پس از قبولی امتحان ورودی و مصاحبه می‌توانند در این رشته (کارشناسی ارشد هنر اسلامی) تحصیل کنند.

فصل دوم
جداول برنامه‌های درسی

جدول شماره (۱)

دروس پیش‌نیاز کارشناسی ارشد هنر اسلامی

کد	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۰۱	آشنایی با کامپیوتر	۲	۴۸	۱۶	۳۲	-
۰۲	آشنایی با فرهنگ و ادبیات ایران	۲	۳۲	۳۲	-	-
۰۳	هنر در تمدن اسلامی (۱)	۲	۳۲	۳۲	-	-
۰۴	هنر در تمدن اسلامی (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	-
۰۵	روش تحقیق	۲	۴۸	۱۶	۳۲	-
۰۶	شناخت و ارزیابی کاربردی هنر اسلامی ایران (۱)	۲	۴۸	۱۶	۳۲	-
۰۷	شناخت و ارزیابی کاربردی هنر اسلامی ایران (۲)	۲	۴۸	۱۶	۳۲	-
۰۸	شناخت و ارزیابی کاربردی هنر اسلامی ایران (۳)	۲	۴۸	۱۶	۳۲	-
	جمع واحدها	۱۶	۳۳۶	۱۷۶	۱۶۰	-

جدول شماره (۲)

دروس اصلی کارشناسی ارشد هنر اسلامی

کد	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز
			جمع	نظری	عملی	
۰۹	هنر از منظر حکمت - فلسفه و کلام اسلامی	۲	۳۲	۳۲	-	-
۱۰	مبانی زیبایی‌شناسی هنر اسلامی	۲	۳۲	۳۲	-	-
۱۱	مطالعات تطبیقی هنر اسلامی	۲	۳۲	۳۲	-	-
۱۲	رمز و نماد در هنرهای اسلامی ایران	۲	۳۲	۳۲	-	۰۴، ۰۲، ۰۳۹
	جمع	۸	۱۲۸	۱۲۸	-	-

جدول شماره (۳)
 دروس تخصصی کارشناسی ارشد هنر اسلامی
 با گرایش سفال و سرامیک

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت				تعداد واحد	عنوان درس	کد
	کارگاهی	عملی	نظری	جمع			
۱۳	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه سفال (۱)	۱۳
	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه سفال (۲)	۱۴
۴۴ و ۱۵	۱۴۴	-	-	۱۴۴	۳	کارگاه لعاب	۱۵
	۱۴۴	-	-	۱۴۴	۳	کارگاه نقاشی روی سفال	۱۶
	-	۶۴	۳۲	۹۶	۶	پایان نامه*	۱۷
	۴۸۰	۶۴	۳۲	۵۷۶	۱۶	جمع	

* دانشجوی می تواند در ترم سوم تحصیلی واحد پایان نامه را انتخاب نماید.

جدول شماره (۴)
 دروس تخصصی رشته کارشناسی ارشد هنر اسلامی
 با گرایش هنر و صنایع چوبی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت				تعداد واحد	عنوان درس	کد
	کارگاهی	عملی	نظری	جمع			
۱۹ و ۱۸	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه معرق و مشبک چوب	۱۸
	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه منبت چوب	۱۹
۲۰	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه منبت - معرق چوب (۱)	۲۰
	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه منبت - معرق چوب (۲)	۲۱
	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه خاتم	۲۲
	-	۶۴	۳۲	۹۶	۶	پایان نامه	۱۷
	۴۸۰	۶۴	۳۲	۵۷۶	۱۶	جمع	

جدول شماره (۵)
 دروس تخصصی رشته کارشناسی ارشد هنر اسلامی
 با گرایش نگارگری

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت				تعداد واحد	عنوان درس	کد
	کارگاهی	عملی	نظری	جمع			
۲۳	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه نگارگری (۱)	۲۳
	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه نگارگری (۲)	۲۴
	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه تذهیب	۲۵
	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه گل و مرغ سازی	۲۶
	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه بوم سازی سنتی	۲۷
-	۶۴	۳۲	۹۶	۶	پایان نامه	۱۷	
	۴۸۰	۶۴	۳۲	۵۷۶	۱۶	جمع	

جدول شماره (۶)
 دروس تخصصی رشته کارشناسی ارشد هنر اسلامی
 با گرایش هنر و صنایع فلزی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت				تعداد واحد	عنوان درس	کد
	کارگاهی	عملی	نظری	جمع			
۲۸	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه قلمزنی (۱)	۲۸
	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه قلمزنی (۲)	۲۹
	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه ملیله	۳۰
	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه مینا	۳۱
۳۱، ۳۰، ۲۹	۹۶	-	-	۹۶	۲	کارگاه ساخت زیورآلات	۳۲
-	۶۴	۳۲	۹۶	۶	پایان نامه	۱۷	
	۴۸۰	۶۴	۳۲	۵۷۶	۱۶	جمع	

جدول شماره (۷)

دروس رشته کارشناسی ارشد هنر اسلامی

اختیاری

کد	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۳۳	زبان تخصصی	۲	۴۸	۱۶	۳۲	-
۳۴	نمایش در ایران	۲	۳۲	۳۲	-	-
۳۵	بررسی و تجزیه و تحلیل مکاتب نگارگری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۳۶	مبانی و مبادی اصول خطوط و خوشنویسی اسلامی	۲	۴۸	۱۶	۳۲	-
۳۷	روش‌های حفاظت و نگهداری اشیاء موزه‌ای و فرهنگی	۲	۴۸	۱۶	۳۲	-
۳۸	شناخت بازارهای جهانی هنرهای اسلامی	۲	۳۲	۳۲	-	-
۳۹	سیر تحول و تطور نقوش و نمادها	۲	۳۲	۳۲	-	۰۴
۴۰	کارگاه درودگری و خراطی	۲۰	۹۶	-	-	۹۶
۴۱	جایگاه هنرهای اسلامی در اقتصاد ایران	۲	۳۲	۳۲	-	-
۴۲	کارگاه مدل و قالب	۲	۹۶	-	-	۹۶
۴۳	کارگاه طراحی سنتی (۱)	۲	۹۶	-	-	۹۶
۴۴	کارگاه طراحی سنتی (۲)	۲	۹۶	-	-	۹۶
۴۵	کارگاه کاشی	۲	۹۶	-	-	۹۶

فصل سوم

سرفصل دروس

آشنایی با کامپیوتر

کد درس: ۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با چگونگی استفاده از کامپیوتر با توجه به قابلیت‌های این وسیله به منظور افزایش کیفی و تسریع در طراحی شاخه‌های مختلف هنر اسلامی

سرفصل دروس:

- آموزش دانشجویان در جهت بهره‌برداری از قابلیت‌های کامپیوتر و به کارگیری آنها.
- آشنایی دانشجویان با نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای متناسب با رشته‌های مختلف در جهت طراحی، بازسازی، امکانات رنگی، ایجاد فضاهای سه‌بعدی و ...
- آشنایی با سیستم‌های اطلاع‌رسانی مراکز مهم هنر اسلامی، موزه‌ها و ... در سراسر جهان.
- اجرای نمونه کارهای عملی با استفاده از کامپیوتر متناسب با روش‌ها و تکنیک‌های هنرهای مختلف اسلامی.

* ارزشیابی این درس از طریق ارزیابی فعالیت‌های انجام شده توسط دانشجو در طول نیمسال تحصیلی خواهد بود.

آشنایی با فرهنگ و ادبیات ایران

کد درس: ۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: -

سرفصل دروس:

- تعریف فرهنگ و ادب و نسبت آن دو با یکدیگر.

الف - پیشینه ادب فارسی:

- خانواده زبان‌های هند و اروپایی و هند و ایرانی.

- اجمالی از تاریخ ایران از ورود اقوام آریایی به فلات ایران و تشکیل دولت‌های ماد و هخامنشی و دولت‌های پارت و ساسانی.

- فارسی میانه پارسیک - پهلوانیک و زبان‌های میانه شرقی و بررسی آثار به جای مانده و اجمالی از ساختار آوایی و صرفی و نحوی فارسی میانه.

ب - تکوین و رشد زبان فارسی دری:

- اجمالی از فتح ایران توسط مسلمانان و تاثیر آن در تفکر قوم ایرانی
- تاسیس سلسله‌های ایرانی

- سیر از فارسی میانه پارسیک به فارسی دری

- ساختار آوایی - صرفی و نحوی زبان فارسی دری و نسبت آن با فارسی میانه

- بررسی نثر فارسی به لحاظ تطور آوایی و صرفی و نحوی

ج - شعر:

- شعر هجایی پیش از اسلام و شعر عروضی دوره اسلامی

- تاثیر شعر عروضی عرب بر شعر ایرانی

- قوالب شعر فارسی قصیده - غزل - مثنوی - رباعی و ...

- نسبت صورت و معنا در شعر فارسی

- سبک خراسانی و شاعران آغازین زبان فارسی

- سبک عراقی و شاعران برجسته آن

- ظهور حافظ و تاثیر آن در ادب ایران

- سبک استعاره (هندی) و شاعران برجسته آن

- دوره قاجار و تاثیر تجدد و غربزدگی بر ایجاد شعر نو و نثر جدید فارسی

- بررسی ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی

- بررسی ادبیات انقلاب اسلامی

* ارزشیابی این درس از طریق برگزاری آزمون کتبی در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

هنر در تمدن اسلامی (۱)

کد درس: ۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مفاهیم، ویژگی‌ها و سیر تحول هنر اسلامی در کشورهای اسلامی و بررسی عوامل وحدت و مشترک میان آنها.

سرفصل دروس:

- آشنایی با مفاهیم هنر اسلامی

- شناخت خصوصیات معماری مسجدالنبی به عنوان اولین سرمشق و نمونه هنر اسلامی.

- آشنایی با خصوصیات هنر دوران امویان و عباسیان (معماری - کتاب آرای - هنرهای صناعی).

- تأثیر هنر بیزانس و هنر ساسانی در هنر اسلامی (هنر دوران امویان و عباسیان).

- تأثیر هنر ساسانی بر هنر اسلامی، خصوصاً هنرهای صناعی.

- قبه الصخره و مسجد جامع دمشق به عنوان نخستین بناهای اسلامی متأثر از هنر بیزانس.

- تأثیر هنر اسلامی بر هنر بیزانس.

- آشنایی با ویژگی‌های هنر اسلامی در مصر (در دوره طولونی‌ها - فاطمیان - مملوک‌ها) با توجه به هنرهای: معماری و کتاب آرای و هنرهای صناعی.

- آشنایی با ویژگی‌های هنر اسلامی در شمال آفریقا (تونس - الجزایر - مراکش) با توجه به هنرهای: معماری - کتاب آرای و هنرهای صناعی.

- آشنایی با ویژگی‌های هنر اسلامی در اسپانیا (اندلس و گرانادا) با توجه به هنرهای: معماری - کتاب آرای و هنرهای صناعی.

- آشنایی با ویژگی‌های هنر اسلامی در آناتولی و عثمانی با توجه به هنرهای: معماری - کتاب آرای و هنرهای صناعی.

- آشنایی با ویژگی‌های هنر اسلامی در هندوستان، چین و خاور دور با توجه به هنرهای: معماری - کتاب آرای و هنرهای صناعی.

* این درس با ارائه فیلم و اسلاید و بازدید از بناهای اسلامی و موزه‌ها خواهد بود.

* ارزشیابی این درس به صورت ارائه کار تحقیق توسط دانشجویان و امتحان پایان‌ترم خواهد بود.

هنر در تمدن اسلامی (۲)

کد درس: ۰۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: هنر در تمدن اسلامی (۱)

هدف: آشنایی با مفاهیم و ویژگی‌های هنر اسلامی در ایران و بررسی سیر تحول و تطور آن.

سرفصل دروس:

- آشنایی اجمالی با هنر ایران باستان (مادها - هخامنشیان - سلوکیان - اشکانیان و ساسانیان) در رشته‌های: معماری، نقاشی و هنرهای صنعتی.
 - آشنایی با هنرهای اسلامی ایران در صدر اسلام: حکومت‌های متقارن (طاهریان - سامانیان - صفاریان - غزنویان و آل بویه) در رشته‌های: معماری - هنرهای صنعتی و نقاشی.
 - آشنایی با هنرهای اسلامی دوره سلجوقی در رشته‌های: معماری (مساجد، مدارس، کاروانسراها)، هنرهای صنعتی و نقاشی.
 - آشنایی با هنرهای اسلامی دوره ایلخانیان در رشته‌های: معماری (مساجد، مدارس، کاروانسراها) - مغایر (گنبد سلطانیه) - هنرهای صنعتی - نقاشی و کتاب‌آرایی.
 - آشنایی با هنرهای اسلامی دوره تیموریان در رشته‌های: معماری (مساجد، مدارس، کاروانسراها) - هنرهای صنعتی و کتاب‌آرایی.
 - آشنایی با هنرهای اسلامی دوره صفویه در رشته‌های: معماری (مساجد، مدارس، کاروانسراها، کاخ‌ها) - هنرهای صنعتی و کتاب‌آرایی.
 - آشنایی با هنرهای اسلامی دوره زندیه، افشاریه، قاجاریه در رشته‌های: معماری (مساجد، مدارس، کاروانسراها، کاخ‌ها) - هنرهای صنعتی و کتاب‌آرایی.
- * این درس همراه با اسلاید و فیلم و بازدید از بناهای تاریخی خواهد بود.

* ارزشیابی این درس به صورت ارائه کار تحقیق توسط دانشجویان و امتحان پایان‌ترم خواهد بود.

روش تحقیق

کد: ۰۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با اصول تحقیق و روش‌های آن و نهایتاً چگونگی پژوهش در زمینه انواع هنرهای اسلامی ایران.

سرفصل دروس:

- آشنایی با کلیات روش تحقیق.
- آشنایی با مراحل مختلف یک تحقیق.
- آشنایی با اصول برنامه تحقیق.
- آشنایی با عناصر اصلی روش تحقیق.
- آشنایی با طرح‌های تحقیق.
- آشنایی با روش‌های تحقیق
- آشنایی با مراحل روش تحقیق.
- آشنایی با روش‌های جمع‌آوری اطلاعات.
- آشنایی با چگونگی تهیه گزارش تحقیق.
- آشنایی با چگونگی تهیه مقاله.
- آشنایی با منابع مهم موجود در زمینه هنر اسلامی.

* در خاتمه دانشجویان موظف خواهند بود تحقیقی در رابطه با انواع هنرهای اسلامی - استادکاران و هنرمندان و غیره ارائه

دهند.

شناخت و ارزیابی کاربردی هنرهای اسلامی ایران (۱)

کد: ۰۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: کسب مهارت از طریق آشنایی عملی دانشجویان با مراحل ساخت و ایجاد در رشته‌های نگارگری، کتابت و کتاب‌آرایی و هنرهای لاک‌ی و کسب مهارت در تعیین سبک، قدمت و نکات فنی آنها.

سرفصل دروس:

رشته‌های نگارگری شامل: تذهیب و تشعیر - نگارگری - نقاشی قهوه‌خانه‌ای - طراحی فرش - طراحی پارچه و هنر کتابت شامل: صفحه‌آرایی - خوشنویسی - صحافی - جلدسازی و هنرهای لاک‌ی شامل: قلمدان‌سازی و جلدسازی است. این درس به منظور کسب مهارت دانشجو در بررسی فنی و زیبایی‌شناسانه در رشته‌های فوق تنظیم شده و دارای قسمت‌های زیر است:

- شناخت نکات فنی هنرهای نگارگری، کتابت و کتاب‌آرایی و هنرهای لاک‌ی از طریق:

۱- آشنایی عملی با ویژگی‌های شیوه‌ها و سبک‌های هنرمندان و اساتید رشته‌های فوق.

۲- آشنایی عملی با نحوه اجرا، ساخت و پرداخت در شیوه‌ها و سبک‌های گوناگون.

- ارزیابی فنی آثار نگارگری، کتابت و کتاب‌آرایی و هنرهای لاک‌ی.

- آشنایی عملی با نحوه نقد و تجزیه و تحلیل فنی و زیبایی‌شناسانه هر یک از آثار مطروحه در نسبت با هنرمند و شیوه کار او.

* مطالب درس با بهره‌گیری از عکس، اسلاید و فیلم‌های آموزشی و نیز با بازدید از موزه‌ها و حضور در کارگاه‌های تولیدی و مشاهده عینی شیوه‌های ساخت و تکمیل هنرهای ذکر شده و همچنین از طریق بازدیدها و سخنرانی‌های علمی ارائه خواهد شد.

* ارزشیابی درس با انجام امتحان کتبی، بررسی گزارش بازدیدها و ارائه تحقیق توسط دانشجویان صورت خواهد گرفت.

شناخت و ارزیابی کاربردی هنرهای اسلامی ایران (۲)

کد درس: ۰۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: شناخت و ارزیابی کاربردی هنرهای اسلامی ایران (۱)

هدف: کسب مهارت از طریق آشنایی عملی دانشجویان با چگونگی مراحل ساخت و ایجاد در رشته‌های سفالگری، شیشه‌گری و سنگ‌تراشی و کسب مهارت در تعیین سبک، عیوب و محاسن، محل ساخت و نکات فنی آنها.

سرفصل دروس:

- شناخت نکات فنی هنرهای سفالگری، شیشه‌گری و سنگ‌تراشی از طریق:

- آشنایی عملی با ویژگی‌های تولیدی هر یک در مناطق مختلف ایران:

الف - آشنایی عملی با شیوه‌های ساخت در مناطق مختلف ایران.

ب - آشنایی عملی با طرح و نقش و فرم و نوع بدنه و تزئینات در مناطق مختلف

- ارزیابی فنی و کاربردی سفالگری، شیشه‌گری و سنگ‌تراشی:

- آشنایی عملی با نحوه شناخت عیوب مختلف در بدنه، لعاب و رنگ سفال، بدنه و تزئینات شیشه، بدنه و

طرح و نقش آثار سنگ‌تراشی.

- آشنایی عملی با نحوه شناخت محاسن سفال و شیشه و سنگ از نظر کیفیت فنی بدنه - لعاب - طرح و

نقش و فرم.

- آشنایی عملی با شیوه‌های ارزیابی صنایع فوق در مناطق مختلف.

- آشنایی عملی با شیوه‌های تعیین قدمت صنایع سفال، شیشه و سنگ با بررسی: نوع بدنه و لعاب - فرم -

نقش و نشانه‌های دیگر.

* مطالب درس با بهره‌گیری از عکس، اسلاید و فیلم‌های آموزشی و نیز با بازدید از موزه‌ها و حضور در

کارگاه‌های تولیدی و مشاهده عینی شیوه‌های ساخت و تکمیل صنایع سفال - شیشه و سنگ و همچنین از

طریق بازدیدها و سفرهای علمی انجام خواهد شد.

* ارزشیابی این درس به صورت آزمون عملی و امتحان کتبی در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

شناخت و ارزیابی کاربردی هنرهای اسلامی ایران (۳)

کد درس: ۰۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: شناخت و ارزیابی کاربردی هنرهای اسلامی ایران (۲)

هدف: آشنایی عملی دانشجویان با چگونگی مراحل ساخت و ایجاد در رشته‌های مربوط به صنایع چوب و فلز و کسب مهارت در تعیین سبک، عیوب، محاسن، محل ساخت و نکات فنی آنها.

سرفصل دروس:

- شناخت نکات فنی هنرهای فلزکاری نظیر: قلمزنی - ملیله کاری - میناکاری - ساخت زیورآلات و هنرهای چوبی نظیر: معرق - منبت - خاتم - خراطی و نجاری و بافت‌های حصیری نظیر: بامبو - مروار و حصیر از طریق:

- آشنایی عملی با ویژگی‌های تولیدی هر یک از هنرهای مربوط به چوب و فلز.

- آشنایی عملی با ویژگی‌های ساخت و شیوه‌های آنها در مناطق مختلف ایران.

- آشنایی عملی با طرح، نقش، فرم، اندازه و تزئینات گوناگون در مناطق مختلف ایران.

- ارزیابی کاربردی هنرهای فلزکاری و چوب:

- آشنایی عملی با نحوه شناخت عیوب مختلف در بدنه‌های چوبی و فلزی - تزئینات و ...

- آشنایی عملی با نحوه شناخت محاسن مختلف در بدنه‌های چوبی و فلزی - تزئینات و ...

- آشنایی عملی با شیوه‌های ارزیابی هنرهای فوق در مناطق مختلف ایران.

- آشنایی عملی با شیوه‌های تعیین قدمت صنایع چوبی و فلزی با بررسی: نوع بدنه - ساختار بدنه - جنس -

فرم - نقش و نشانه‌های دیگر ...

* مطالب درس با بهره‌گیری از عکس، اسلاید و فیلم‌های آموزشی و نیز با بازدید از موزه‌ها و حضور در کارگاه‌های تولیدی و مشاهده عینی شیوه‌های ساخت و تکمیل صنایع چوب و فلز و همچنین از طریق بازدیدها و سفرهای علمی انجام خواهد شد.

* ارزشیابی این درس به صورت آزمون عملی و امتحان کتبی در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

هنر از منظر حکمت - فلسفه و کلام اسلامی

کد درس: ۰۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: شناخت مبانی وحیانی و شهودی هنر در حکمت اسلامی همراه با بررسی آراء فلسفه و متکلمین دوره اسلامی در باب هنر.

سرفصل دروس:

- ۱- مبادی عقلانی و فلسفی هنر (قاعده امکان اشرف - رابطه خیر و زیبایی).
- ۲- تاثیر آراء هنری فلاسفه یونان به ویژه ارسطو بر آراء هنری فلاسفه دوره اسلامی.
- ۳- نظرگاه فلسفه مشاء در باب هنر «فارابی - ابن سینا - ابن رشد - ملاصدرا و...».
- ۴- نظرگاه متکلمین در باب هنر «اشاعره - معتزله - شیعه و...».
- ۵- مبادی حکمت اسلامی.
- ۶- آراء حکما و عرفاء اسلامی از قرون اولیه اسلامی تا قرن حاضر مثل حسن بصری - ابراهیم شازلی - سهروردی - قطب الدین رازی - منصور حلاج - بایزید بسطامی - محی الدین عربی - ابن زکیه - امام محمد غزالی تا امام خمینی.
- ۷- اصطلاحات هنری در حکمت عرفان مثل وجد - سماع - ساقی - پیر - خرابات - می - مطرب.
- ۸- تاثیر عرفان اسلامی در پیشبرد انواع هنر.
- ۹- حقیقی بودن جمال و زیبایی آفرینش و نفی اعتباریت آن.
- ۱۰- عشق تکوینی عالم آفرینش به حق تعالی غایة الغایات.
- ۱۱- مراتب تجلی جمال مطلق.
- ۱۲- عشق انسان کامل به حق تعالی در عشق اکبریه.
- ۱۳- عشق حقیقی و عشق مجازی.
- ۱۴- مُدرک زیبایی «عقل و دل».
- ۱۵- تجرد معشوق.
- ۱۶- رابطه عشق و ایجاد.
- ۱۷- رابطه عشق و معرفت.
- ۱۸- رابطه لذت و زیبایی.
- ۱۹- ویژگی های هنرهای توحیدی با تکیه بر هنر اسلامی.
- ۲۰- اشتراکات هنرهای دینی.
- ۲۱- شأن و صفا.

* ارزشیابی این درس از طریق برگزاری آزمون کتبی در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

مبانی زیبایی‌شناسی هنرهای اسلامی

کد درس: ۱۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: بررسی و شناخت اصول، مفاهیم و مبانی زیبایی‌شناسی با تاکید بر دیدگاه اسلام و تجزیه و تحلیل زیبایی‌شناسی آثار هنرهای اسلامی.

سرفصل دورس:

- تعریف و توصیف زیبایی، تعریف زیبایی‌شناسی، توصیف زیبایی‌شناسی و منظور از زیبایی‌شناسی.
- بررسی تئوری‌های زیبایی‌شناسی از نقطه نظر فلسفه‌های غرب و شرق.
- بررسی اصول و مبانی دین و زیبایی‌شناسی از دیدگاه ادیان اسلامی (یهود و مسیحیت)، ادیان ایرانی، ادیان بودایی و هندویی و ادیان باستانی یونان و روم.
- روش‌های مختلف زیبایی‌شناسی از نظر مابعدالطبیعی، روحی و روان‌شناسی، اجتماعی، تاریخی، واقع‌گرایی، آرمان‌خواهی و نمادگرایی.
- منطق و فلسفه زیبایی‌شناسی، عرفان و زیبایی‌شناسی، بررسی مفاهیم سنت و جایگاه آن در مکتب اسلام.
- بررسی هنر از دیدگاه مکتب اسلام و آشنایی با شیوه‌های مختلف زیبایی‌شناسی با تاکید بر مصادیق هنرهای اسلامی.
- رابطه حکمت و زیبایی در هنر اسلامی.

* ارزشیابی این درس از طریق برگزاری آزمون کتبی خواهد بود.

مطالعات تطبیقی هنر اسلامی

کد درس: ۱۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با آثار برجسته هنر اسلامی ایران و دیگر ممالک اسلامی با پژوهش در ویژگی‌های این هنر در فرهنگ‌های مختلف کشورهای اسلامی.

سرفصل دروس:

هنر اسلامی در همه شاخه‌های آن در طول دوره اسلامی اگرچه از یک روح مشترک سرچشمه می‌گیرد ولی شکل، مفهوم، نماد و ... این هنر در فرهنگ‌های مختلف مثل فرهنگ ایرانی، عثمانی، هندی و ... قابل تأمل می‌باشد. مطالعه و بررسی وجوه اشتراک و افتراق آنها در طول دوره‌های مختلف با توجه به جهان بینی و تفکرات حاکم بر هنر آن دوران که منجر به خلق آثار هنری شده است از مهم ترین مباحث این سرفصل و موضوعات پژوهشی دانشجویان، با راهنمایی استاد مربوطه می‌باشد. مدرس در این درس ضمن بحث در موارد فوق با توجه به گستردگی این مقوله می‌تواند با مشخص کردن موضوعاتی برای دانشجویان آنها را در این بحث سهیم کند.

برنامه‌ریزی در جهت مسافرت به مناطق مختلف و بازدید از اماکن و آثار هنری می‌تواند بسیار موثر باشد.

* ارزشیابی این درس از طریق ارزیابی آثار تحقیقی انجام شده در پایان نیمیسال تحصیلی خواهد بود.

رمز و نماد در هنرهای اسلامی ایران

کد درس: ۱۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آشنایی با فرهنگ و ادبیات ایران - هنر در تمدن اسلامی (۲)

سرفصل دروس:

- تعریف رمز - نماد - اشاره - تمثیل - هنر نمادین.
- بررسی مفاهیم نقوش نمادین هندسی در هنرهای مختلف اسلامی.
- بررسی مفاهیم نقوش نمادین گیاهی در هنرهای مختلف اسلامی.
- بررسی مفاهیم نقوش نمادین حیوانی در هنرهای مختلف اسلامی.
- بررسی مفاهیم نقوش نمادین انسانی در هنرهای مختلف اسلامی.
- بررسی مفاهیم نجومی در نقوش آثار اسلامی.
- بررسی مفاهیم مذهبی در نقوش آثار اسلامی.
- بررسی مفاهیم عرفانی در نقوش آثار اسلامی.
- بررسی نقش ادبیات در شکل‌گیری نقوش آثار مختلف اسلامی.

* ارزشیابی این درس از طریق ارائه تحقیق توسط دانشجو در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه سفال (۱)

کد درس: ۱۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی علمی دانشجویان با مواد اولیه - ابزار - وسایل و نیز مراحل فرم دهی و پخت.

سرفصل دروس:

الف) آشنایی با ابزار - وسایل - تجهیزات و مواد اولیه

- آشنایی عملی دانشجویان با انواع ابزار چرخکاری - تراش کاری - فرم دهی و پرداخت.

- آشنایی عملی دانشجویان با ساختمان چرخ سفالگری در انواع پایی و برقی.

- آشنایی عملی دانشجویان با ساختمان انواع کوره های سنتی و نحوه روشن و خاموش کردن آن.

- آشنایی عملی دانشجویان با مواد اولیه در ساخت بدنه و بررسی خواص برخی خاک ها نظیر: کائولن -

بال کلی - بنتونیت - رس های پخت بالا - رس های دارای آلومینای بالا.

- آشنایی عملی دانشجویان با مواد غیر رسی شامل سیلیس - دولومیت و فلدسپات.

- آشنایی عملی دانشجویان با خواص رس ها نظیر: خاصیت فشرده شدن رس ها - پدیده جذب کلوئیدی

رس ها - تعویض کاتیونی - برخی خواص رس ها نظیر: پلاستیسیته - جذب آب رس ها - خواص

خشک شدن - استحکام خشک - خواص پخت - دانه بندی و انبساط رطوبتی رس های پخته شده.

ب) آشنایی عملی دانشجویان با مراحل ساخت سفال

- آشنایی عملی با روش های اولیه و ساده شکل دهی سنتی سفال نظیر روش های فیله ای - ورقه ای و

فشاری.

- آشنایی عملی با شکل دهی به روش پرس دستی با استفاده از قالب های نقش دار.

- آشنایی عملی با شیوه سنتی چرخکاری در مراحل مختلف ساخت سفال.

* ارزشیابی این درس از طریق برگزاری آزمون و نیز ارزیابی فعالیت های انجام شده دانشجویان در طول نیمسال تحصیلی

خواهد بود.

کارگاه سفال (۲)

کد درس: ۱۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: کارگاه سفال (۱)

هدف: کسب مهارت در چرخکاری و آشنایی عملی با ساخت سفال به طریقه ریخته‌گری و آشنایی با مکانیزم خشک شدن سفال.

سرفصل دروس:

- آشنایی عملی با ساخت انواع ظروف مختلف به شیوه چرخکاری نظیر کاسه - لیوان - گلدان و ...
- آشنایی عملی با روش ریخته‌گری (دوغابی) با توجه به مراحل زیر:
 - الف) آماده‌سازی دوغاب
 - ب) چگونگی ریخته‌گری
 - ج) پرداخت و نصب قطعات
- آشنایی عملی با چگونگی خشک نمودن سفال‌های ساخته شده:
 - الف) بررسی تغییر حجم بدنه‌ها در حین خشک شدن
 - ب) بررسی انقباض بدنه در حین خشک شدن
 - ج) بررسی بعضی اشکالات پدید آمده از مرحله خشک‌شدن، نظیر: ترک خوردگی و تاب برداشتن بدنه.
 - د) آشنایی با روش چیدن سفال‌ها به منظور خشک شدن در مکان‌های مناسب.

* ارزشیابی این درس از طریق ارائه چند نمونه کار عملی در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه لعاب

کد درس: ۱۵

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: بررسی ساختمان لعاب و رنگ با در نظر داشتن خواص اکسیدها و مواد تشکیل دهنده لعاب و رنگ و نهایتاً ساخت لعاب.

سرفصل دروس:

الف) تئوری لعاب و رنگ

- تعریف لعاب و رنگ.

- شناخت انواع مختلف لعاب از نقطه نظر شکل ظاهری - خامی یا پخته بودن آن - میزان درجه حرارت - ترکیب شیمیایی و شرایط پخت (اکسیداسیون و یا احیاء).

- بررسی مواد خام مورد استفاده در لعاب و رنگ نظیر انواع فلدسپات - سرب سفید - سرنج - کلمانیت - بوراکس - دولومیت - کربنات کلسیم - اکسید روی - تالک - کربنات سدیم - قلیا - کائولن - سیلیس - اکسید قلع - اکسید زیرکونیم - کبالت - منگنز - اکسید آهن.

- بررسی اکسیدهای موجود در لعاب و رنگ و بررسی نقش هر یک از این اکسیدها نظیر: اکسیدهای سدیم - پتاسیم - سرب - کلسیم - منیزیم - روی - آلومینیوم - قلع - تیتان - کروم و...

- بررسی روش‌های مختلف ساخت لعاب به روش‌های خام و فریت.

- بررسی مراحل پخت لعاب شامل: فراریت گازها - ایجاد لایه بافر - طاوول و جوش و مراحل انبساط و انقباض لعاب.

- بررسی خواص لعاب در مراحل پخت: ویسکوزیته لعاب - تناسب ضریب انبساط لعاب و بدنه - کشش سطحی و مقاومت شیمیایی و ...

- بررسی معایب لعاب و انواع آن: سیاه‌شدگی - تغییر رنگ - حباب‌های ریز - خزش لعاب - ترک و شکست لعاب - شره کردن و غیره.

- بررسی تئوری رنگ در لعاب و خواص عناصر رنگ‌گذا.

- بررسی انواع کوره و مراحل پخت لعاب در آن.

- بررسی انواع کوره در ساخت رنگ‌های سنتی.

ب) ساخت لعاب و رنگ

- آشنایی عملی دانشجویان با ابزار - وسایل و تجهیزات مورد نیاز در ساخت انواع لعاب و رنگ.
- آشنایی عملی دانشجویان با خواص فیزیکی و شیمیایی بدنه سفالی با توجه به مواد اولیه مورد مصرف در ساخت سفال که از طریق انجام آزمایشات فیزیکی و شیمیایی مختلف بر روی انواع مواد سرامیکی به دست می آید.
- آشنایی عملی دانشجویان با چگونگی آماده سازی مواد اولیه لعاب و رنگ نظیر: کلسینه کردن مواد اولیه - توزین مواد اولیه - آسیاب نمودن مواد اولیه و تنظیم دانه بندی مواد اولیه.
- ساخت و تهیه رنگ ها و لعاب های آزمایشی با توجه به فرمول های مختلف به دست آمده از ویژگی های مشخص مواد اولیه گوناگون.
- انجام لعاب کاری به شیوه های غوطه وری - پاشیدن - آبخار - کلیشه - قلم مو و غیره.
- آشنایی با چگونگی استفاده از انواع کوره پخت لعاب و رنگ.
- آشنایی عملی با رفع عیوب لعاب و رنگ با توجه به خواص انواع مواد و رنگ و تأثیر درجه حرارت کوره.

* ارزشیابی این درس از طریق آزمون کتبی و ارزیابی پروژه های عملی در ساخت انواع لعاب و رنگ همراه با ارائه گزارش تحقیقی خواهد بود.

کارگاه نقاشی روی سفال

کد درس: ۱۶

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: کارگاه لعاب و کارگاه طراحی سنتی (۲)

هدف: کسب توانایی در انجام انواع نقاشی و تزئینات بر روی انواع کاشی و بدنه‌های مختلف سفالی.

سرفصل دروس:

- آشنایی عملی با روش انتخاب طرح و طراحی آن براساس شکل و حجم انواع بدنه‌های سفالی و کاشی.

- آشنایی عملی با چگونگی آماده سازی رنگ و لعاب شامل:

- مخلوط نمودن رنگ و لعاب

- چگونگی افزودن مواد غلظت دهنده

- تهیه مایع همگن حاصل از آسیاب رنگ و لعاب

- آشنایی عملی با تهیه انواع رنگ‌های سرامیکی از طریق تهیه آلوم رنگ‌های زیرلعاب و رو لعاب و درجه

پخت‌های متفاوت.

- آشنایی عملی با روش‌های زدودن و پرداخت زوائد و گرد و غبار از روی بدنه.

- آشنایی عملی با اصول انتقال طرح بر روی انواع بدنه‌های مسطح - محدب و مقعر.

- آشنایی عملی با روش قلم‌گیری و ثابت نمودن خطوط محیطی طرح.

- آشنایی عملی با روش‌های مختلف رنگ‌گذاری بر روی بدنه با ابزارهایی مانند قلم‌مو - پیستوله - شابلون -

اسفنج و غیره به روش‌های نقاشی زیررنگی و رورنگی.

- آشنایی عملی با روش‌های لعابدهی بدنه‌ها در نقاشی زیررنگی.

- آشنایی عملی با انواع تزئین به روش‌های نقش بریده (مشبک) - نقش افزوده (برجسته) و کنده‌کاری و

حکاکی.

* ارزشیابی این درس از طریق ارائه پروژه عملی در هر یک از روش‌ها توسط دانشجو در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

پایان نامه

کد: ۱۷

تعداد واحد: ۶

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: دانشجو می تواند در ترم چهارم تحصیلی واحد پایان نامه را انتخاب نماید.

هدف: سنجش میزان آگاهی نظری و عملی دانشجو.

سرفصل دروس:

واحد پایان نامه دانشجویان کارشناسی ارشد هنر اسلامی لزوماً از دو بخش پایان نامه و کار عملی تشکیل می شود.

در بخش پایان نامه دانشجو در امتداد کارگاههای تخصصی، عنوان پایان نامه را انتخاب نموده و سپس آن را با رعایت اصول و ضوابط پژوهشی و مباحث نظری هنر اسلامی زیر نظر استاد راهنما تکمیل و ارائه می نماید.

در بخش کار عملی نیز موضوعی را که در رابطه با نوع گرایش تخصصی خود انتخاب نموده زیر نظر استاد راهنمای عملی در قالب مجموعه آثاری بدیع و ارزنده و مطابق با امکانات و کاربری روز انجام می دهد. در این آثار دانشجو می بایست خلاقیت هنری خویش را بروز داده و از تقلید صرف خودداری کند. آثار ارائه شده می بایست کاملاً از ویژگی های کاربردی برخوردار باشد. به طور مثال طراحی و تهیه کاشی برای یک بنای مذهبی و یا غیرمذهبی و در صورت امکان کاربرد آن در محل موردنظر.

کارگاه مُعَرِّق و مشبک چوب

کد درس: ۱۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی عملی با چگونگی کاربرد ابزار - وسایل - مصالح و روش‌های تولید وساخت معرق و مشبک و کسب مهارت عملی در معرق چوب با زمینه‌های چوب و رنگ و مشبک‌کاری.

سرفصل دروس:

- آشنایی عملی با انواع ابزار کار و انواع سوهان‌ها و سمباده‌ها - انواع ارّه و تیغه‌های آن - میز کار - گیره‌ها و سایر ابزار مورد استفاده در معرق و مشبک.

- آشنایی عملی با نحوه تهیه و کاربرد و همچنین روش‌های نگهداری ابزار و وسایل در کارگاهها.

- آشنایی عملی با انواع چوب (مورد استفاده در معرق و مشبک) از جنبه‌های سختی - رنگ - بافت و

کیفیت‌های مؤثر آنها در خلق آثار هنری.

- آشنایی عملی با انواع مواد مکمل مانند صدف - عاج - فیبر مصنوعی - تخته‌های لابی - نئوپان - شیشه‌های

رنگی (جهت مشبک).

- آشنایی عملی با رشته معرق چوب با زمینه‌های رنگ و چوب.

- آشنایی عملی با رشته مشبک‌کاری و نهایتاً کسب مهارت در این زمینه.

- کسب مهارت در رشته معرق چوب در مراحل مختلف انتخاب طرح - انتخاب چوب - انتخاب رنگ -

انجام عملیات تولید تا مرحله تکمیل و آشنایی عملی با روش‌های مرمت در حین تولید. (بدون مرحله پرداخت

و جلابخشی)

* ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک نمونه معرق چوب با زمینه رنگ و مشبک در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه منبت

کد درس: ۱۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی عملی با چگونگی کاربرد ابزار - وسایل - مصالح و روش‌های تولید و ساخت منبت به صورت ریزه‌کاری و نیم‌برجسته.

سرفصل دروس:

- آشنایی عملی با انواع مختلف ابزار کار: دستگاه‌های مربوط به درودگری - میز کار - سوهان‌ها - سُمباده‌ها - گیره‌ها - مُغارها - تیغه‌ها و سایر ابزار مورد استفاده در منبت.

- آشنایی عملی با نحوه تهیه و کاربرد و همچنین روش‌های نگهداری ابزار و وسایل در کارگاه.

- آشنایی عملی با انواع چوب در منبت از جنبه‌های سختی - رنگ - بافت و کیفیت‌های مؤثر آنها در خلق آثار هنری.

- آشنایی عملی با چگونگی کاربرد سوهان و مُغار در ایجاد حجم در شاخه‌های مختلف هنر منبت شامل ریزه‌کاری و نیم‌برجسته.

- انجام عملیات تکمیلی و آشنایی عملی با روش‌های مرمت در حین مراحل تولید.

- کسب مهارت در هنر منبت چوب.

* ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک نمونه کامل منبت به صورت ریزه‌کاری و نیم‌برجسته در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه منبت و معرق چوب (۱)

کد درس: ۲۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: کارگاه معرق و مشبک چوب و کارگاه منبت

هدف: آشنایی عملی با چگونگی کاربرد ابزار - وسایل - مصالح و روش‌های تولید و ساخت «منبت - معرق».

سرفصل دروس:

- آشنایی عملی با انواع چوب در «معرق - منبت»، از جنبه‌های سختی - رنگ - بافت و کیفیت‌های مؤثر آنها در خلق آثار هنری.

- آشنایی عملی با انواع مواد مکمل در «معرق - منبت» مانند صدف - عاج - فیبر مصنوعی و تخته‌های لایبی و نوبان و روغن‌های جلادهنده و ...

- آشنایی عملی در کاربرد چوب‌های دو یا چندلا و نحوه ساب و کنده‌کاری و حجم‌نمایی در «منبت - معرق»

- انجام عملیات تولید به همراه کسب مهارت از مرحله انتقال طرح بر روی چوب تا مراحل انتهایی ساخت.

- انجام عملیات تکمیلی و آشنایی عملی با روش‌های مرمت در حین مراحل تولید.

• ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک نمونه کامل «معرق - منبت» در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه منبت و معرق چوب (۲)

کد درس: ۲۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: کارگاه منبت و معرق چوب (۱)

هدف: کسب مهارت عملی دانشجو در هنر منبت - معرق چوب.

سرفصل دروس:

- انجام مراحل مختلف هنر منبت - معرق چوب و کسب مهارت دانشجو در این رشته.

* ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک نمونه کامل «منبت - معرق» در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه خاتم

کد درس: ۲۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی عملی دانشجویان با مراحل مختلف ساخت خاتم.

سرفصل دروس:

- آشنایی با انواع چوب و سایر مواد اولیه مورد مصرف در خاتم‌سازی و نوع کاربردهای آنها شامل: چوب‌های گردو - عناب - فوفل - نارنج - گلابی - سپیدار - روسی - توسکا - مفتول و لایه برنجی - استخوان و صدف و عاج و سریش و انواع چسب چوب و لاک.
- آشنایی با انواع ابزار و یراق‌آلات مورد مصرف در خاتم‌سازی (انواع اره‌ها، انواع سوهان، انواع رنده، پرس و گیره‌های دستی).
- آشنایی عملی با مراحل مختلف تهیه و برش مثلث در مقاطع مختلف از چوب و استخوان (بغل شش - جووی - کاردی).
- آشنایی عملی با نحوه ساب مثلث‌های چوبی و استخوانی.
- آشنایی عملی با دستگاه حدیده و تبدیل مقطع مفتول برنجی از دایره به مثلث و تهیه لایه برنجی از مفتول.
- آشنایی عملی با نحوه ساب مثلث‌های برنجی.
- آشنایی عملی با نحوه پیچیدن انواع گل خاتم (پروارو - ابری - طاقی - عالم زر - دوگل - سه گل و ...).
- آشنایی عملی با نحوه ساخت قلمه خاتم.
- آشنایی عملی با مراحل تکمیلی و نهایی نصب خاتم بر روی بدنه.

* ارزشیابی نهایی این درس از طریق ارزیابی کلیه کارهای انجام شده توسط دانشجویان در طول نیمسال تحصیلی و انجام یک پروژه نهایی تا مرحله تهیه «قلمه» که تمام مراحل ساخت آن توسط دانشجویان انجام گرفته باشد صورت خواهد گرفت.

کارگاه نگارگری (۱)

کد درس: ۲۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی مقدماتی با نگارگری اسلامی ایران و شناخت مبانی و اصول طراحی و قلم‌گیری

سرفصل دروس:

- تشریح و شناسایی ویژگی‌های نقاشی ایرانی در مقایسه با دیگر رشته‌های نقاشی.
- شناخت و چگونگی به کارگیری ابزار و وسایل اولیه جهت طراحی و شیوه‌های متعارف.
- تشریح بدن انسان با تناسبات ساده اولیه (به صورت هندسی).
- طراحی از چهره با شناخت اجزاء صورت و ترکیب اجزاء در صورت.
- تجزیه عناصر طراحی مکتب اصفهان به جزئیات.
- شناخت ترکیب‌بندی در نگارگری.
- شناخت طراحی لباس در نگارگری.
- طراحی آزاد با استفاده از مکاتب مختلف.
- مثنی برداری از دو اثر نگارگری فقط به صورت طراحی و همراه با اجرای آن به وسیله قلم‌مو و مرکب مشکی یا قهوه‌ای.

* ارزشیابی این درس از طریق ارائه طراحی و آثار قلم‌گیری شده در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه نگارگری (۲)

کد درس: ۲۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: کارگاه نگارگری (۱) - بررسی و تجزیه و تحلیل مکاتب مختلف نگارگری
هدف: چگونگی استفاده از طبیعت و تغییر شکل دادن آن برای استفاده در سطح دوبعدی (ویژه نگارگری) و آشنایی کامل دانشجو با اجراهای رنگی.

سرفصل دروس:

- مقایسه تناسب میان اندام بدن انسان به صورت طبیعی با نحوه تغییر شکل یافته آن در هنر نگارگری.
- طراحی از چهره انسان و بررسی چگونگی تغییر شکل یافته آن در نگارگری.
- طراحی از حیوانات مختلف و بررسی چگونگی تغییر شکل یافته آن در نگارگری.
- مثنی برداری از یک اثر ساده توأم با تجزیه و تحلیل (مداد - قلم و مرکب).
- مثنی برداری از یک چهره.
- طراحی از یک چهره و تبدیل آن به شیوه نگارگری.
- آشنایی با لوازم - وسایل و کاربردهای متفاوت رنگ - قلم‌مو و دیگر وسایل همراه با شرح کاربرد عملی آنها.
- شناخت رنگ و ترکیب آنها به طور مجزی و کنار یکدیگر به منظور آموزش رنگ‌شناسی.
- آشنایی با قلم‌مو و تکنیک‌های استفاده شده با گواش.
- آشنایی با قلم‌مو و تکنیک‌های استفاده شده با آبرنگ.
- آشنایی با تکنیک‌های مختلف رنگ آمیزی با استفاده از قلم‌مو، اسفنج، کاردک و... در موارد مختلف: آسمان - لباس - گل و انواع بوم‌هایی نظیر زرافشان.
- رنگ‌گذاری سه اثر نگارگری بدون ساخت و ساز.
- رنگ‌گذاری اجزاء مشترک در یک اثر و ساخت و سازهای اولیه آنها.
- رنگ‌گذاری و ساخت و ساز یک اثر به طور کامل.
- اجرای یک تابلوی رنگی با تمام جزئیات (مثنی برداری از یکی از مکاتب).
- اجرای یک تابلوی رنگی با تمام جزئیات (مثنی برداری از یکی از اساتید شاخص).

* ارزشیابی این درس از طریق ارزیابی فعالیت‌های انجام شده در طول نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه تذهیب

کد درس: ۲۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۲)

هدف: آشنایی عملی و کاربرد طراحی سنتی در اجرای تذهیب.

سرفصل دروس:

- تقسیم زاویه در دایره و تکثیر آن جهت طراحی یک شمشه کامل در یک اندازه مناسب.
- تقسیم واگیره و تکثیر آن جهت طراحی اشکال چهارضلعی مثل مربع - لوزی و مستطیل.
- تکثیر واگیره طراحی شده به منظور تکمیل طرح مورد نظر و انتقال آن بر روی بوم اصلی.
- ارائه طرح قابل اجرا از سوی دانشجویان پس از تمرینات مکرر در اشکال مختلف.
- آشنایی با ابزار کار از جمله انواع قلم مو برای مراحل مختلف کار و نیز انواع رنگ مورد نیاز.
- شناخت رنگ‌های سنتی و اصیل و نحوه ترکیب و ساخت آن.
- اجرای طراحی تذهیب بر روی کاغذ پوستی و یا کاغذ مناسب دیگر به منظور انتقال آن بر روی بوم اصلی.
- رنگ گذاری متون و زمینه‌های حاصله از گردش شاخه اسلیمی با رنگ و قلم‌موی مناسب.
- رنگ گذاری اجزاء شاخه ختایی از قبیل گل‌ها - برگ‌ها - غنچه‌ها و خود شاخه.
- رنگ گذاری شاخه اسلیمی و چنگ‌ها.
- طلاکاری و طلااندازی به روش‌های مختلف.
- قلم‌گیری نهایی با رنگ و قلم‌موی مناسب.
- سایه‌زنی به روش معمول و یا پرداز.

*ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک طرح قلمی شمشه یا چهارضلعی در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه گل و مرغ سازی

کد درس: ۲۶

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۲)

هدف: آشنایی عملی با نحوه طراحی از انواع گل‌ها و مرغ‌ها و تکنیک‌های رنگ‌آمیزی و ساخت و ساز گل و مرغ

سرفصل دروس:

- شناخت اولیه و علت بوجود آمدن سبک گل و مرغ در نگارگری
- طراحی از انواع گل‌ها.
- طراحی از انواع برگ‌ها.
- طراحی از گل رز با جزئیات.
- طراحی از گل زنبق با جزئیات.
- طراحی از گل طبیعی
- طراحی کلی از پرندگان.
- طراحی پرندگان در حالات مختلف.
- طراحی تشریحی پرندگان: سر - بال - دم - پاها و ...
- ترکیب‌بندی از گل و مرغ
- مثنی برداری از یک گل و مرغ با کمک مداد.
- شناخت رنگ‌های مورد استفاده در گل و مرغ
- تکنیک رنگ‌گذاری گل‌ها
- تکنیک‌های ساخت و ساز رنگ‌ها
- تکمیل یک طرح و اجرای رنگی گل و بوته
- تکنیک رنگ‌گذاری پرندگان
- تکنیک ساخت و ساز پرندگان
- تکمیل یک طرح و اجرای رنگی پرندگان
- مثنی برداری از یک گل و مرغ رنگی
- طراحی و اجرای یک گل و مرغ رنگی در ابعاد مناسب

* ارزشیابی این درس از طریق ارزیابی آثار عملی انجام شده در طول نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه بوم‌سازی سنتی

کد درس: ۲۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی عملی دانشجویان با مواد و مصالح نگارگری و ساخت انواع بوم‌های سنتی

سرفصل دروس:

الف) آماده سازی کاغذ:

- آشنایی مختصر با تاریخچه کاغذسازی در ایران.

- روش‌های تهیه کاغذ دست‌ساز با خمیر حاصل از الیاف پنبه‌ای و خرده‌های پارچه - تهیه کاغذ دست‌ساز بازیافت با استفاده از خمیر کاغذ باطله - تهیه کاغذهای الوان سنتی.

- روش‌های رنگ آمیزی کاغذ با مواد گیاهی مختلف نظیر چای - پوست پیاز - پوست بادمجان - تفاله چای - پوست سبز گردو - برگ گردو - زعفران - حنا - نیل - گل گاوزبان - برگ مو و ...

- رنگ آمیزی ترکیبی کاغذ - رنگ آمیزی مضاعف کاغذ.

- آهار زدن کاغذ - مهره زنی و لوازم آن، آهار زدن کاغذ با مواد گیاهی نظیر: لعاب برنج، لعاب گندم، گل خطمی - لعاب نشاسته - لعاب اسفرزه و مواد مشابه.

- افشان و افشانگری الوان - زرافشانی - رنگ و صنعت عکس.

- ساخت کاغذ ابر و باد با نشاسته و رنگ‌های مختلف، کاغذهای ابری افشان و ابری شانه‌ای.

ب) ساخت بوم‌های سنتی:

- آشنایی عملی با روش‌های تهیه سریش - چسب نشاسته - سریشم زرد - سریشم ماهی و کاربرد هر کدام.

- ساخت بوم‌های سفید کاغذی: بوم ساده کاغذی با فیبر - ساخت بوم کاغذی چندلایه - ساخت بوم کاغذ بر روی مقوا.

- قطعه‌سازی متن و حاشیه - طلااندازی - دندان‌موشی - جدول‌کشی و قطاعی.

- ساخت بوم‌های رنگی: بوم سیاه - بوم آل - بوم دودی ابری - بوم نخودی - بوم زرین - بوم ته‌طلایی قرمز -

بوم ته‌طلایی سبز - بوم مرقدش «مرغش» - بوم زرک - بوم آقامیرکی - بوم‌های حجمی و قلمدانی - بوم دیواری روغنی - بوم پارچه‌ای روغنی - بوم چوبین - بوم چرمین - سوخت و معرق و ضربی.

ج) ساخت ابزارهای کار و تهیه مصالح و مواد:

- ساخت قلم‌مو، روش‌های تهیه رنگ‌های جوهری گیاهی - رنگ‌های معدنی - رنگ‌های روغنی - کاربرد

روغن کمان و روغن‌های امروز.

* ارزشیابی نهایی این درس از طریق ارزیابی کارهای عملی انجام یافته در طول نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه قلمزنی (۱) (دواتگری و قلمزنی)

کد درس: ۲۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی عملی با چگونگی کاربرد ابزار - وسایل و مصالح در هنرهای دواتگری و آشنایی عملی با قلمزنی.

سرفصل دروس:

- آشنایی عملی با ابزار کار - میز کار و وسایل مورد استفاده در دواتگری.
- آشنایی عملی با انواع قلم‌های قلمزنی، چکش و وسایل دیگر در قلمزنی و نحوه ساخت آنها.
- آشنایی عملی با ساخت بدنه به شیوه چکش کاری و خم کاری در شاخه دواتگری.
- آشنایی عملی با انواع دستگاهها و ماشین‌های فلز کاری به شیوه سنتی - میز کار و انواع مواد و مصالح فلزی از جنبه‌های مختلف سختی - رنگ - چکش خواری و کیفیت‌های مؤثر آنها در خلق آثار هنری.
- آشنایی عملی با فرم‌دهی به شیوه صنعتی از طریق دستگاهها و ماشین آلات آنها.
- آشنایی عملی با ساخت بدنه به شیوه چکش خواری و خم کاری.
- آشنایی عملی با جوشکاری قطعات فلزی در دواتگری.
- آشنایی عملی با انجام عملیات تهیه قیر و قیرریزی با توجه به سطوح و فرم‌های مختلف در مرحله قلمزنی.
- آشنایی عملی با چگونگی پیاده کردن طرح بر روی سطوح و فرم‌های مختلف فلزی.
- آشنایی عملی با شیوه‌های قلمزنی در رشته‌های حکاکی - قلم‌گیری و قلمزنی.
- آشنایی عملی با انجام عملیات تکمیلی مانند قیربرداری و پرداخت.

* ارزشیابی این درس به صورت ارزیابی فعالیت‌های انجام شده در طول نیمسال تحصیلی و ارائه یک پروژه قلمزنی در شاخه قید شده خواهد بود.

کارگاه قلمزنی (۲)

کد درس: ۲۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: کارگاه قلمزنی (۱)

هدف: کسب مهارت دانشجو در مثبت‌کاری و مشبک‌کاری بر روی فلز

سرفصل دروس:

- آشنایی عملی با چگونگی پیاده کردن طرح بر روی فلز.
- آشنایی عملی با ابزار و قلم‌های مثبت‌کاری بر روی فلز.
- آشنایی عملی با مراحل مختلف قیرریزی و قیربرداری و انجام عملیات تکمیلی تا پایان مرحله پرداخت.
- آشنایی عملی با نحوه مثبت‌کاری و مشبک‌کاری بر روی فلز.

* ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک اثر قلمزنی مشبک‌کاری و مثبت‌کاری شده خواهد بود.

کارگاه ملیله

کد درس: ۳۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با مواد اولیه، ابزار کار، طرح‌ها و نقوش و کسب مهارت در روش‌های ساخت و تکمیل هنر ملیله.

سرفصل دروس:

- آشنایی با خصوصیات و ویژگی‌های مواد اولیه اصلی (طلا و نقره) و مواد اولیه کمکی (موم - اسیدها و ...) مورد استفاده در ساخت ملیله.
- آشنایی عملی با ابزار و وسایل کار ملیله (کوره با دم برقی، بوت، ریچه، دستگاه نورد، انبر آتش کاری، انبردست، دم‌باریک، کمان اره، قیچی، سندان، چکش‌ها، فرچه یا برس سیمی و دستگاه حدیده).
- آشنایی عملی با مقدمات ساخت ملیله و آماده‌سازی مواد اولیه برای تولید ملیله.
- آشنایی عملی با مراحل ساخت ملیله.
- آشنایی عملی با طرح‌ها و نقوش رایج در ملیله‌سازی (ماشین ملیله، سایه ملیله، واو ملیله، بوت، بوت، جقه، برگ، فرنگ، غنچه، سه‌چشمه، چهارچشمه و ...).
- آشنایی عملی با چگونگی مراحل تکمیل محصولات ملیله.
- آشنایی عملی با ساخت قطعاتی چون دسته و پایه از طریق ریخته‌گری و اتصال قطعات آماده شده و جوشکاری و پرداخت آنها.
- آشنایی با خصوصیات و ویژگی‌های محصولات ملیله تولیدی در مراکز اصلی کار و ساخت ملیله (زنجان، اصفهان، تهران).

* ارزشیابی این درس از طریق ارزیابی فعالیت‌های انجام شده در طول نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه مینا

کد درس: ۳۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی عملی و کسب مهارت دانشجو با مراحل و شیوه‌های مختلف ساخت مینا.

سرفصل دروس:

- آشنایی با ابزار و وسایل و تجهیزات مورد نیاز در میناسازی.
- آشنایی عملی با مواد اولیه مصرفی در ساخت مینا.
- آشنایی عملی با نحوه تولید زیرساخت مینا.
- آشنایی عملی با ساختمان لعاب و نحوه ساخت آن در انواع خام و فریت.
- آشنایی عملی با ساخت انواع مینا به روش‌های مختلف خانه‌بندی و نقاشی.
- آشنایی عملی با مراحل لعابکاری و پخت آن در مینا.
- آشنایی عملی با ساختمان کوره‌های سنتی و جدید.
- آشنایی عملی با مراحل خشک کردن و پخت مینا.
- آشنایی عملی با نحوه فراهم آوردن آب‌طلا و رنگ‌های نقاشی برای تزئین مینا.
- آشنایی عملی با نحوه پخت انواع تزئینات انجام شده بر روی سطح مینا.
- آشنایی عملی دانشجویان با انواع عیوب و چگونگی رفع آن در مینا.

* ارزشیابی نهایی این درس از طریق ارائه ساخت انواع لعاب و تهیه یک یا چند نمونه مینا همراه با ارائه گزارش تحقیقی از مراحل مختلف کار عملی با در نظر داشتن اصول زیبایی‌شناسی خاص آنها خواهد بود.

کارگاه ساخت زیورآلات سنتی

کد درس: ۳۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: کارگاه قلمزنی (۲) و کارگاه ملیله و کارگاه میناکاری
هدف: آشنایی عملی با ساخت زیورآلات سنتی مناطق مختلف ایران

سرفصل دروس:

- آشنایی با انواع زیورآلات در مناطق مختلف ایران.
- آشنایی عملی با ابزار - وسایل و مواد اولیه در ساخت زیورآلات سنتی.
- آشنایی عملی با نحوه طراحی زیورآلات سنتی بر روی کاغذ.
- آشنایی عملی با مدل سازی قطعات زیورآلات براساس طرح تهیه شده و قالب گیری از آنها و نهایتاً فرم دهی از طریق ریخته گری و پرس.
- آشنایی عملی با نحوه جوش قطعات و پرداخت کاری آنها.
- آشنایی عملی با بهره گیری از انواع ملیله - مینا و قلم زنی در ساخت زیورآلات سنتی.
- آشنایی عملی با نحوه تراش و پرداخت انواع سنگ نظیر عقیق - فیروزه - یشم - کبود و ... براساس طرح تهیه شده.
- آشنایی عملی با نحوه مرصع نشانی بر روی فلزات گوناگون به کمک انواع سنگ های تراش داده شده.

* ارزشیابی نهایی این درس از طریق ارزیابی فعالیت های انجام شده در طول نیمسال تحصیلی و پروژه عملی در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

زبان تخصصی

کد درس: ۳۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: توانا نمودن دانشجویان به ترجمه و تدوین مطالب و موضوعات در امور تحقیقاتی.

توضیح و روش کار:

طی این دوره دانشجویان اقدام به ترجمه و تدوین متون به زبان خارجی انتخابی خواهند نمود. در این درس کتب و مقالات مناسب با راهنمایی مدرسین انتخاب و جهت خواندن، ترجمه، خلاصه برداری و نقد و بررسی مورد استفاده قرار خواهد گرفت. نتیجه کار به صورت گزارشات کتبی و توضیحات شفاهی دانشجویان ارائه خواهد گردید.

نمایش در ایران

کد درس: ۳۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با سیر تاریخی هنرهای نمایشی و بررسی نمایش تعزیه در ایران.

سرفصل دروس:

- آشنایی با سیر تاریخی نمایش در ایران.
- دگرگونی‌ها و تحولات سنت‌های نمایشی در دوران اسلامی و تطبیق یافتن آنها با شرایط جدید.
- ورود نمایش شبه اروپایی به ایران.
- بررسی تعزیه به عنوان یک هنر نمایشی در جوامع شیعی.
- بررسی پوشش‌ها - رنگ‌ها - صفحه‌آرایی در تعزیه.

* ارزشیابی این درس از طریق ارائه کار تحقیقی دانشجو در مقوله تعزیه همراه با تجزیه و تحلیل تاریخی اشعار تعزیه - صفحه‌آرایی - طراحی لباس - رنگ‌های بکار رفته و موسیقی متن در هر یک از مناطق مختلف ایران خواهد بود.

بررسی و تجزیه و تحلیل مکاتب مختلف نگارگری

کد درس: ۳۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: کارگاه نگارگری (۱)

هدف: بررسی زیبایی‌شناسانه مکاتب مختلف نگارگری ایران به منظور راه‌یابی به اصول و مبادی این هنر و دست‌یافتن به روش‌هایی نو در جهت تحول صحیح هنر نگارگری.

سرفصل دروس:

- بررسی و تجزیه و تحلیل عناصر تشکیل‌دهنده هنر نگارگری همچون «طراحی - قلمگیری - رنگ‌آمیزی و ترکیب‌بندی و نحوه ساخت و ساز و ...».
- بررسی عناصر ثابت و متغیر نگارگری.
- بررسی عناصر نگارگری (طبیعت - انسان - معماری - حیوانات و ...) و شیوه طراحی و ساخت آنها در هر یک از مکاتب و مقایسه تغییرات زیبایی‌شناسانه آنها با یکدیگر.
- بررسی علل ایجاد مکاتب مختلف نگارگری و تغییر صورتی هر یک از آنها.
- بررسی وحدت عناصر نگارگری با یکدیگر که در حکمت اسلامی به عنوان صورت «کل» بیان می‌شده و مبین روح حاکم بر تمامی عناصر است.
- مقایسه عناصر نگارگری با موارد مشابه در هنر اقوام مختلف به منظور شناخت پیوندهای فرهنگی این هنر با سایر هنرها در دوره‌های مختلف (پیش از تاریخ - جهان باستان و بین‌النهرین واژه و خاور دور و مسیحیت).
- بررسی و نقد نظرات زیبایی‌شناسان در ارتباط با نگارگری.
- بررسی اصول و ویژگی‌های هنر تذهیب و عملکرد سیال آن در ارتباط با فضا و سطوح و مواد مختلف.

* ارزشیابی این درس از طریق ارائه اثر تحقیقی توسط دانشجو در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

مبادی و مبانی اصول خطوط و خوشنویسی اسلامی ایران

کد درس: ۳۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی عملی با یکی از شیوه‌های خوشنویسی به همراه بررسی و تفحص پیرامون انواع خطوط و سیر تحول خوشنویسی اسلامی ایران.

سرفصل دروس:

آشنایی عملی با یکی از شیوه‌های خوشنویسی همراه با آشنایی با مباحث فوق:
بررسی چگونگی تاثیر خطوط ایرانی در پیدایش خطوط اولیه اسلامی و خطوط کوفی.
بررسی سوابق کتابتی خط کوفی ساده و مشکول و تحول آن در قرون نخستین اسلامی.
تحقیق پیرامون نقش ایرانیان در پیدایش خط کوفی «پیرآموز» و انواع خطوط کوفی تزئینی.
بررسی مقایسه‌ای تحول اصول و عناصر تشکیل دهنده حروف در اقلام مختلف (کوفی - محقق - ریحان - نسخ - ثلث - توفیق - رقا و تعلیق) و پیدایش نستعلیق و شکسته نستعلیق و قسم‌های دیگر آن نظیر کتابت - کتابت خفی - کتابت جلییا - کتابت جلی - کتابت سطر - کتابت رووارو و مثنی و مرقعات و قطعات.
شناخت و بررسی رسالات خط و متون آنها.
تحقیق در خصوص تحول مواد و مصالح در کتابت و خوشنویسی از آغاز دوره اسلامی تا امروز.
آشنایی با سوابق تاریخی و اقسام کتیبه‌ها در هنرهای اسلامی: کتیبه‌های مساجد و ابنیه - کتیبه‌های سر سوره‌ها و روی جلد‌ها - کتیبه‌های محرابی و سردرها - کتیبه‌های متداخل و چند خطی - کتیبه‌های ظروف و سنگاب‌ها - کتیبه‌های پارچه‌ها و بافته‌ها والواح و سنگ‌های قبور.
آشنایی با روش‌های کتابه‌نویسی: کتابه‌های مستقیم - مورب و ادواری - کتابه‌های مشکول - کتابه‌های مدور و شمشه‌ها.
آشنایی با انواع کتیبه‌های: سنگی - گچ‌بری - آجری - سفالین و سفال مشبک - کاشی و کاشی معرق - چوبی و مشبک چوبی - فلزی و مشبک فلزی و منسوجات و بافته‌ها.
آشنایی با انواع خطوط و قرائت کتیبه‌های: کوفی بنایی - معقلی (سواد و بیاض).
آشنایی با انواع خطوط و قرائت: کوفی ساده - کوفی مبسوط - کوفی مقتزن - کوفی پیرآموز - کوفی مقور - کوفی مزهر و مورق - کوفی موشح - کوفی معقد و مقفل و ...
آشنایی با سایر انواع خطوط اسلامی و جایگاه هر یک: محقق - ریحان - نسخ - توفیق و رقا - مسلسل و مقتزن - طومار - طغری و شبه طغری - متعاکن - معما و توامان - تعلیق و دیوانی - نستعلیق و شکسته نستعلیق و غبار.
شناخت بعضی از شیوه‌های خاص و نادر خطوط اسلامی، نظیر: شیوه‌های ترکیبی مسلسل مقتزن - شیوه بخارا - شیوه ترکستانی - نستعلیق خوارزمی (شرقی) و کوفی‌های: اندلسی - خراسانی - بصره‌ای و مملوکی - گلزار بیاض و خط ناخنی.

* مباحث مورد اشاره توسط استاد تدریس و ارزشیابی نهایی حاصل امتحان کتبی و ارزیابی میزان کسب مهارت در خوشنویسی یکی از خطوط در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

روش‌های حفاظت و نگهداری اشیاء موزه‌ای و فرهنگی

کد درس: ۳۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: هنر در تمدن اسلامی (۲)

هدف: آشنایی با روش‌های گوناگون حفاظت و نگهداری اشیاء موزه‌ای و فرهنگی.

سرفصل دروس:

- آشنایی با نحوه طبقه‌بندی، قرارگیری و ارائه اشیاء موزه‌ای در ویرتین‌های مختلف.
 - آشنایی با ویژگی‌های مکان نگهداری اشیاء موزه‌ای در هوا - نور - حرارت - رطوبت و خشکی و ...
 - آشنایی با عوامل فسادپذیری اشیاء موزه‌ای (پوسیدگی و زنگ‌زدگی - اکسیده‌شدن - تغییر رنگ - خوردگی - عوامل جوی و ...).
 - آشنایی با نحوه پاک‌سازی - وصالی و مرمت آثار موزه‌ای.
 - آشنایی با چگونگی استفاده از مواد شیمیایی در مرمت آثار هنری و ...
 - آشنایی با چگونگی استفاده از دستگاه‌های مکانیزه (ویراتورها - دستگاه اولتراسونیک و ...) و نحوه کاربرد آنها در مرمت آثار.
- * این درس همراه با بازدید از موزه‌ها و همچنین آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های مرمت آثار موزه‌ای خواهد بود.

* ارزشیابی نهایی این درس از طریق برگزاری آزمون کتبی در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

شناخت بازارهای جهانی هنرهای اسلامی

کد درس: ۳۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با ویژگی‌های عمده بازارهای جهانی هنرهای اسلامی و کسب دانش به منظور پیشنهاد راه‌حلی برای افزایش صادرات آن به بازارهای مذکور.

سرفصل دروس:

- ۱- ویژگی‌های بازار جهانی انواع هنرهای اسلامی و بالخصوص سفال و سرامیک - شیشه - قالی و انواع زیراندازها.
سهم انواع مختلف هنرهای اسلامی از این بازار و بررسی تحولات عمده سال‌های اخیر در بازار مذکور.
۲- بازارهای عمده هنرهای اسلامی، شاخص‌های عمده اقتصادی و ویژگی‌های فرهنگی آنها
جمعیت درآمد سرانه، حجم کل تجارت خارجی، وضعیت عمومی تراز پرداخت‌ها، حجم تجارت داخلی هنرهای اسلامی، میزان واردات، پسند و سلیقه عمومی مردم، میزان استقبال از انواع مختلف هنرهای اسلامی، طرح و نقش و فرم و رنگ آمیزی مورد پسند و سایر ویژگی‌های مورد نظر.
مقررات گمرکی برای ورود، سیاست‌های کلی تشویق (یا محدودیت) واردات، سیاست‌های مالیاتی، مالیات فروش، نرخ بهره و پس انداز.
کانال‌های توزیع، شیوه‌های تبلیغ و بازاریابی برای فرش دستباف، وضعیت عمومی قیمت‌های وارداتی، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی فرش دستباف و تحولات عمده سال‌های اخیر در هر بازار.
۳- کشورهای عمده تولیدکننده فرش دستباف، سهم هر یک در تجارت جهانی و بازارهای عمده، شیوه‌های تشویق صادرات، شیوه‌های بازاریابی، تبلیغ و قیمت‌گذاری در هر یک از کشورهای مذکور، تحولات عمده سال‌های اخیر در هر مورد.
۴- بازارهای آینده هنرهای اسلامی، امکان توسعه بازارهای موجود، بازارهای جدید.
۵- امکانات بالقوه برای افزایش تولید و صادرات هنرهای اسلامی ایران.

* ارزشیابی این درس به صورت برگزاری آزمون کتبی در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

سیر تحول و تطور نقوش و نمادها در هنرهای پیش از اسلام ایران

کد درس: ۳۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: هنر در تمدن اسلامی (۲)

هدف: بررسی و تحقیق پیرامون سیر تحول و تطور نقوش و نمادها در هنرهای اسلامی ایران و شناخت مبادی و مبانی و ویژگی‌های این نقوش و نمادها و همچنین آشنایی با مکانیزم این نمادها و تشخیص مهارت کارکردی آن.

سرفصل دروس:

- تعریف نماد (سمبل) - هنر نمادین (سمبولیک) - پیدایی و تشکیل نمادها و نقوش در هنرهای ادوار مختلف.

- بررسی نقوش و نمادها در سفال‌های به دست آمده از بومیان فلات ایران در قبل از ورود آریایی‌ها.

- بررسی نقوش و نمادها در هنر عیلامی (معماری - سفالگری - مهرها - کاشی‌های لعابدار - نقش برجسته‌ها و غیره) و برنزهای لرستان.

- بررسی نقوش و نمادها در هنرهای ماد و هخامنشی (معماری و حجاری‌ها که به صورت حیوانات بالدار، حیوانات نیمه‌انسان و حیوانات دوسر و ... به کار رفته است).

- بررسی نقوش سواستیکا، چلیپاهای شکسته در هنرهای دوران پیش از تاریخ، عصر میترائیسم (مهرپرستی).

- بررسی نقوش و نمادها بر حجاری‌ها - سفال‌ها - مهرها و سکه‌های هخامنشی.

- بررسی نقوش و نمادها در هنر اشکانی (معماری - نقاشی - مهرها - سکه‌ها - حجاری‌ها - فلزات -

سفالگری و استودان‌ها).

- بررسی نقوش و نمادها در هنر ساسانی (معماری - حجاری - سفالگری - فلزکاری - سکه‌ها - پارچه‌بافی -

نگارگری - موزاییک و ...).

* ارزشیابی این درس از طریق ارزیابی پروژه‌های تحقیقاتی دانشجویان خواهد بود.

کارگاه درودگری و خراطی

کد درس: ۴۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی عملی و کسب مهارت دانشجویان در شناخت انواع چوب و نیز برش - رنده و اتصالات آنها و نیز کسب مهارت در خراطی چوب.

سرفصل دروس:

الف - درودگری

- آشنایی عملی دانشجویان با انواع چوب و الیاف آنها.
- آشنایی عملی با ابزار کار از جمله: اره (دستی و برقی) - اره لنت - گنده کار - رنده (دستی و برقی) - اسکنه - مغار - کولیس - گونیا - چکش و غیره.
- آشنایی با شیوه ساخت چسب‌های چوبی و نحوه مصرف آن.
- آشنایی عملی و کار با اره و رنده روی چوب جهت انواع برش و صیقل دادن سطح چوب.
- آشنایی عملی با انواع برش‌های ساده راست - هلالی - پشت ماهی و غیره.
- آشنایی عملی دانشجویان با انواع روکش‌های ساده و پرسی.
- آشنایی عملی دانشجویان با میخ کوبی - میخ دوبله و چسب کاری.
- آشنایی عملی با روش ساخت چهارچوب - سوهان کاری و سمباده زنی.
- آشنایی عملی با انواع اتصالات از جمله: کام و زبانه ساده - فارسی - دم چلچله - شانهای و غیره.

ب - خراطی

- آشنایی عملی با دستگاه خراطی از نظر ویژگی‌های مختلفی چون تنظیم سرعت - اندازه و ظرفیت‌های آن.
- آشنایی عملی با انواع ابزار و وسایل مورد نیاز خراطی.
- آشنایی عملی با انواع چوب مورد استفاده در خراطی.
- آشنایی عملی با خراطی چوب.

* ارزشیابی این درس با ارائه نمونه‌های درودگری و خراطی شده براساس طرح‌های از پیش تعیین شده در پایان نیمسال تحصیلی خواهند بود.

جایگاه هنرهای اسلامی در اقتصاد ایران

کد درس: ۴۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با جایگاه هنرهای اسلامی در اقتصاد کشور

سرفصل دروس:

- شناخت مؤلفه‌های اصلی اقتصاد ایران
- تولید ناخالص داخلی و اجزاء تشکیل دهنده آن.
- صادرات و واردات و اقلام عمده تشکیل دهنده آن.
- وضعیت تراز بازرگانی خارجی.
- سهم هنرهای اسلامی در تولید ناخالص داخلی و درآمدهای صادراتی (میزان تولید - ارزش افزوده و صادرات هنرهای اسلامی).
- بررسی وضعیت اشتغال در کشور
- اشتغال دائم و فصلی و نسبت آن به کل جمعیت فعال
- بیکاری آشکار، بیکاری فصلی و پنهان و نسبت آن به کل جمعیت فعال
- اشتغال و بیکاری در بین جمعیت شهری و روستایی
- اشتغال و بیکاری در بین جمعیت بانوان
- سهم هنرهای اسلامی در تأمین اشتغال دائم و فصلی در مناطق شهری و روستایی
- بررسی وضعیت اقتصاد معیشتی در مناطق شهری و روستایی و عشایری کشور
- سهم هنرهای اسلامی در تأمین درآمد خانوارهای شهری، روستایی و عشایری.
- سهم سایر فعالیت‌های تولیدی در تأمین درآمد خانوارهای مذکور.
- نقش هنرهای اسلامی در توسعه اقتصادی کشور
- نگرش به هنرهای اسلامی در برنامه‌های توسعه اقتصادی کشور
- تسهیلات ایجاد شده و تشویق‌های مقرر برای توسعه هنرهای اسلامی
- بررسی سیر تحول و عملکرد هنرهای اسلامی در توسعه اقتصادی کشور

* ارزشیابی این درس به صورت آزمون کتبی در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه مدل و قالب

کد درس: ۴۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ترسیم فنی

هدف: کسب توانایی دانشجویان در طراحی و ساخت مدل - قالب و مادر قالب

سرفصل دروس:

- آشنایی با ابزار و مواد اولیه مناسب جهت ساخت مدل و قالب.
- طراحی برای ساخت مدل.
- آشنایی با انواع گچ قالب گیری و نحوه کار با آنها.
- ساخت مدل با گل سفالگری با چرخ و بدون چرخ.
- ساخت مدل گچی با چرخ و بدون چرخ.
- ساخت مدل با دیگر مواد نظیر موم - یونولیت - چوب پنبه و ...
- پرداخت مدل
- انجام قالب گیری از مدل های مختلف یک تکه - دو تکه - و چند تکه.
- قالب گیری از مدل ها با استفاده از مواد مختلفی چون: گچ - آرالدیت و ... از اجزاء ساده دو تکه و سه تکه.
- ساخت مادر قالب از مدل های ساده تا پیچیده.

* ارزشیابی این درس به صورت طراحی و ساخت مدل و قالب گچی در پایان نیمسال تحصیلی خواهد بود.

کارگاه طراحی سنتی (۱)

کد درس: ۴۳

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با انواع نقوش سنتی اسلیمی و ختایی.

سرفصل دروس:

- معرفی انواع نقوش سنتی و هندسی - گردان و شکسته.
- شیوه حرکت و طراحی نقوش گردان.
- طراحی نقوش اسلیمی به صورت منفرد و انواع نقوش اسلیمی.
- ترکیب‌بندی نقوش اسلیمی به صورت ساده و پیچیده.
- طراحی نقوش ختایی به صورت منفرد و انواع گل‌های آن.
- ترکیب‌بندی نقوش ختایی به صورت ساده و پیچیده.

*آزمون این درس به صورت داوری آثار عملی و اجرای یک پروژه نهایی است.

کارگاه طراحی سنتی (۲)

کد درس: ۴۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۱)

هدف: کار عملی دانشجویان در زمینه طراحی سنتی و اجرای نقوش و ترکیبات سنتی آنها.

سرفصل دروس:

- اجرای طرح‌های مستقل در هنرهای سنتی و خردده نقش‌ها چون انواع بوته‌ها.
- اجرای طراحی اسلیمی و ختایی به صورت مجزا برای یک متن ساده.
- اجرای طراحی اسلیمی و ختایی در ترکیب با طرح‌های سنتی چون لچک ترنج و شمشه و ...
- ترکیب نقوش هندسی و گردان در طرح‌های سنتی.
- طراحی برای یک حاشیه.

* ارزشیابی این درس از طریق اجرای یک پروژه طراحی از نقوش اسلیمی و ختایی و هندسی برای متن و حاشیه خواهد بود.

کارگاه کاشی

کد درس: ۴۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

پیشنیاز: کارگاه سفال (۱)

هدف: کسب مهارت در انجام انواع تزئینات نقش افزوده و کنده‌کاری بر روی تابلوی مسطحی متشکل از خشت‌های رسی و نیز آشنایی عملی در ساخت و تراش کاشی معرق و نصب آن.

سرفصل دروس:

- الف) انجام تزئینات بر روی خشت رسی:

- آشنایی عملی با انتخاب طرح براساس اندازه - موضوع و مکان نصب تابلو.

- آشنایی عملی با چگونگی ساخت خشت‌های رسی در ضخامت و ابعاد متفاوت به منظور تهیه تابلویی سفالی.

- آشنایی عملی در انجام پیاده نمودن طرح بر روی خشت رسی به روش‌های کنده‌کاری و نقش افزوده.

- آشنایی عملی با انجام مراحل نهایی شکل‌دهی نظیر سمباده‌زنی - ابرکشی و ...

- آشنایی عملی با چگونگی خشک نمودن و پخت خشت‌های رسی.

- آشنایی عملی با چگونگی نصب تابلو بر روی دیوار.

- آشنایی عملی با مرمت بخش‌هایی از تابلو که بنا بر دلایلی دچار ریخته‌گی شده است.

- ب) تراش کاشی معرق:

- آشنایی عملی با چگونگی ساخت بدنه کاشی معرق با توجه به انواع فرمولاسیون و ساخت ویژه خود.

- آشنایی عملی با انتخاب طرح هندسی براساس ابعاد و اندازه موردنیاز.

- آشنایی عملی با مشخص نمودن رنگ‌بندی اجزاء طرح و شماره‌گذاری آنها.

- آشنایی عملی با چگونگی مراحل مختلف لب‌زنی - تراش و ... در کاشی معرق.

- آشنایی عملی با چیدن قطعات کاشی تهیه شده براساس طرح اولیه.

- آشنایی عملی با مراحل نهایی ساخت کاشی معرق و نصب آن بر روی دیوار.

* ارزشیابی این درس از طریق ارزیابی پروژه عملی انجام یافته در طول نیمسال تحصیلی خواهد بود.